

ใจแข็งแรง

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันมีคำถามมาเหมือนกันแต่เอาไว้ก่อน เราจะพูดตอนนี้แหละ อันนี้รู้สึกรู้ว่าจะ
เป็นประเด็น มีคนถามปัญหาหลายปัญหาอันนี้

ประเด็น : เวลาเราภาวนา ทุกคนตั้งใจภาวนา แต่การภาวนา มันภาวนาจากความไม่
เข้าใจของตัวเอง เพราะความไม่เข้าใจของตัวเอง

หลวงพ่ : เวลาเรากำหนด พอกำหนดสิ่งที่ไม่เคยพบเคยเห็น เด็กๆ นี่นะมันได้ของ
เล่นใหม่มันจะดีใจ เด็กๆได้ของเล่นใหม่มันจะดีใจมาก มันจะโคดโคตมันเลยละ เพราะ
มันได้ของเล่น ถูกใจมาก แล้วพอของเล่นเราให้แปลกประหลาดเข้าไป มันจะดีใจมากเข้า
ไปใหญ่เลย ใจก็เหมือนกัน ใจเวลาหัดประพฤติกปฏิบัติ เวลามันแค่สงบร่มเย็นเข้ามา ยัง
ไม่เป็นสมาธิ เราก็ตื่นเต้นไปกับมันแล้ว เหมือนกับเด็กได้ของเล่น พอเด็กได้ของเล่น มัน
จะดีใจมันจะตื่นเต้นของมัน เด็กได้ของเล่น มันก็ของเล่น เห็นไหม ของเล่นคืออะไร
ของเล่นคือการพัฒนาการของใจของเด็ก เด็กมันจะพัฒนาการเพราะของเล่น มันจะ
พัฒนาการขึ้นมา ให้มันฉลาดขึ้นมา ให้มันดีขึ้นมา เพราะของเล่นนั้น

แต่ตัวมันเองละ ตัวจิตละ ตัวจิตเวลาภาวนาไปแล้ว เห็นไหม มันเห็นอะไรของ
มันละ มันรู้อะไรของมันละ แต่เพราะเราการปฏิบัติใหม่ เห็นไหม เราอ่อนแอ จิตเรา
อ่อนแอ จิตเราไม่เข้มแข็ง พอจิตเราอ่อนแอ จิตเราไม่เข้มแข็ง พอเจอสิ่งใด เราก็จะตื่นเต้น
ไปกับมัน พอตื่นเต้นไปกับมัน ด้วยความไม่เข้าใจ เห็นไหม ปฏิบัติด้วยความไม่รู้ พอไม่
รู้เจอสิ่งใดมันก็ มันยังตื่นเต้น ยังถนอม ยังกอดติดไปเลยนะ

แล้วใครจะไปบอกอะไรก็ไม่ฟัง เมื่อก่อนนะ โอ้โฮ จิตทุกข์มาก ชีวิตนี้ลำบาก
มาก หัวใจมันอัดอั้นมาก เดี่ยวนี้สบาย ทุกคนพูดอย่างนี้ เดี่ยวนี้สบาย ก็เด็กได้ของเล่น
เด็กได้ของเล่นมันก็สบาย เด็กไม่ได้ของเล่นมันกวนเรา มันร้อง มันงอแงตลอดเลย พอ

ยื่นของเล่นให้มัน สบายละ เด็กมันอยู่สบาย เดี่ยวนี้สบาย เมื่อก่อนนะ โอ้โฮ ลำบากมาก ทุกข์มาก เดี่ยวนี้สบาย จิตสบาย

นี่มันภาวนาด้วยความไม่รู้ เห็นไหม จิตใจอ่อนแอ ถ้าอ่อนแอจะเป็นอย่างนี้ จิตใจอ่อนแอ ปฏิบัติไป มันเป็นสามัญสำนึก การปฏิบัติอย่างนี้ มันก็เหมือนมนุษย์ มนุษย์เห็นไหม คุณติ คุณติภาวะของคน บางคนคุณติภาวะเขาควบคุมตัวเขาได้ มารยาทสังคมเขาดีมากเลย บางคน ควบคุมไม่ได้ หลายคนมาก เห็นไหม หลายคนมากมารยาทสังคมเขาฝึกของเขามา มารยาทสังคมเขาจะดีมาก แต่บางคนฝึกอย่างไรก็ฝึกไม่ได้

กิริยาท่าทางมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น มันเป็นมารยาทสังคม มันเป็นเรื่องของโลกใบนี้ อันนี้จิตมันเป็นเรื่องของโลก แต่ถ้ามีครูมีอาจารย์นะ ท่านจะบอกว่าให้กำหนดให้ได้ กำหนด พุทโธ พุทโธ พุทโธ ให้จิตสงบเข้ามาให้ได้ ถ้าจิตสงบเข้ามา ถ้ามันสงบยังไม่ได้ เด็กมันก็อาศัยของเล่น ธรรมดาเด็กจะจิตไม่เคยภาวนา มันก็ภาวนาด้วยความไม่รู้ พอภาวนาด้วยความไม่รู้ มันก็เหมือนเด็กเลย เด็กมันงอแง มันเป็นธรรมชาติของเด็ก

ธรรมชาติของใจ ธรรมชาติที่รู้ ธรรมชาติที่ยึด ธรรมชาติที่มันรับรู้ มันเหมือนเด็กๆ นี่แหละ เหมือนเด็กๆ แต่เราเห็นเด็กๆ เราก็มองเด็กๆ แต่เราเป็นผู้ใหญ่นะ เราแบ่งนะ เราเป็นผู้ใหญ่นั้นเป็นเด็ก แต่จิตเราเป็นเด็ก แล้วไม่รู้ว่าเป็นเด็กนะ มันทัญญู ว่ามันแจ้ว ทัญญูว่ามันแน่ ทัญญูว่ามันรู้ ทัญญูเป็นธรรมชาติ ทัญญูว่าเป็นความเข้าใจ แล้วพอมีใครมาบอก มีใครมาสั่งสอนไม่ฟัง ไม่ฟังนะ พอไม่ฟัง เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านปฏิบัติมา ท่านเคยผ่านประสบการณ์อย่างนี้มา เหมือนเรา ทุกคนเราเห็นเด็ก เรารู้ว่าเราเคยเป็นเด็กมา แล้วเราโตเป็นผู้ใหญ่มา มันจะเป็นธรรมชาติเลยที่รู้อย่างนั้น นี่เป็นธรรมชาติเลยนะ แต่การเป็นครูบาอาจารย์ไม่ใช่ธรรมชาติ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ธรรมชาตินะ ครูบาอาจารย์ พระเราบวชมา ๔๐๐,๐๐๐ องค์ เป็นครูบาอาจารย์หมด แล้วจะสั่งสอนให้เป็นพระที่ดี เป็นพระที่อยู่ในหลักในเกณฑ์ที่จะไม่ทำให้ใครเสียหายเลย

แต่นี้คุณติ คุณพระเราสิ เห็นไหม พระถ้าเป็นครูบาอาจารย์ พระที่ผู้ประเสริฐ เราเคารพบูชา เราเคารพนบนอบ เราเชิดชูไว้ในหัวใจเลย เราซาบซึ้งมาก ด้วยความเมตตา ด้วยปัญญาของท่าน ด้วยคุณธรรมของท่าน เรานี้ซาบซึ้งมากเลย เห็นไหม แล้วพระทั่วไป

ละ ถ้าพระทำให้เราเห็นแล้วมันขัดแย้งในหัวใจ ขัดแย้งไปหมดเลย เห็นไหม นี่ใจ นี่ธรรมชาติเป็นอย่างนี้ หมายถึงครูบาอาจารย์ไม่ได้มาด้วยธรรมชาติ

ครูบาอาจารย์ท่านมาด้วยวุฒิภาวะ ด้วยการประพฤติปฏิบัติ ด้วยการขวนขวาย ด้วยการฝึกฝน ด้วยการกระทำ มันมีกระทำมา เพราะมีกระทำมาอย่างนั้น ถึงเป็นครูบาอาจารย์ขึ้นมาได้ เพราะอะไร พระบวชแล้วก็คนบวชเป็นพระ มันก็แค่เพศ แค่เปลี่ยนสถานะของสังคมเท่านั้นเอง สถานะของสังคมเป็นฆราวาส ใจใหม่ เป็นคฤหัสถ์ ใจใหม่ พอเราบวชพระเราก็เป็นพระ มันก็เปลี่ยนจากฆราวาสมาเป็นพระเท่านั้น เหมือนเปลี่ยนทะเบียนบ้านจากนาย ก นาย ข เป็นภิกษุ

เปลี่ยนเป็นภิกษุ ธรรมดาตามกฎหมายต้องย้ายเลย ย้ายจากทะเบียนบ้านเหมือนย้ายเข้าย้ายออก เพียงแต่ว่าเราอนุโลมกัน อนุโลมกัน บวช ๕ วัน ๗ วัน ก็ไม่เป็นไร ต่างๆ ก็ไม่เป็นไร แต่ตามกฎหมายมันต้องเป็นอย่างนั้นเลย เห็นไหม คู่มือ เวลา ศ.ศ. บวชพระ จัดกับ ศ.ศ. เลยนะ เพราะอะไร ห้ามการบวชพระ เพศบรรพชิตนี้ มันโดยกฎหมายใจ นี่โดยกฎหมายเวลาไปบวชแล้วคนก็มาบวชเป็นพระ

พอบวชเป็นพระขึ้นมา เขาปรารภเลยนะ โอ้โฮ อาจารย์เรานะสุดยอดเลย ก็คนแต่มันจะเป็นครูบาอาจารย์ของเราขึ้นมาได้ เพราะการประพฤติปฏิบัติใจ การฝึกฝนใจ เพราะหัวใจมันไขว่คว้าใจ หัวใจได้ประพฤติปฏิบัติ มันได้กระทำของมันมาใจ สิ่งที่กระทำมา เห็นไหม มันก็เหมือนเด็กนี่ เหมือนเด็กๆ เลย ได้ของเล่นใหม่ บวชใหม่ๆ ได้เพศใหม่นะ โอ้โฮ บุญกุศล โอ้โฮ มีความสุขนะ โอ้โฮ เรามีสถานะต่างกับโลกแล้วนะ โยมต้องยกมือไหว้เรานะ โยมต้องทำบุญกุศลกับเรานะ เห็นไหม นี่เด็กได้ของเล่น

ถ้าเราปฏิบัติไป ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันได้ของเล่น เราบอกถ้าจิตมันอ่อนแอ ความอ่อนแอของใจ ถ้าจิตมันอ่อนแอ มันต้องทำให้มันแข็งแรงก่อน ทุกคนไม่เชื่อใครหรอก พอครูบาอาจารย์บวชก็เป็นอย่างนี้ มันก็เป็นอย่างนี้ พอเป็นอย่างนี้ขึ้นมา พอปฏิบัติไปมันก็มีทิวทัศน์อย่างนี้ พอมีทิวทัศน์อย่างนี้แล้วนะ เห็นไหม

ครูบาอาจารย์ต้องมีวิธีการอย่างไร สอนอย่างไรให้ทำเข้าไป พอเราทำเข้าไปได้ เหมือนของมีน้ำหนัก เราหยิบของมีน้ำหนัก มันแตกต่างกัน มันต้องแตกต่างกันเป็นธรรมดา จิตของเขา เขาลึกซึ่งมากน้อยขนาดไหน เรื่องความจริงนะ จะบอกว่าเป็นเรื่อง

ธรรมดานะ ธรรมะเป็นธรรมคา ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่ธรรมคานี้เป็นธรรมคาโดยอริยสัจ มันไม่ได้ธรรมคาโดยเสกสรรปั้นขอเอา ธรรมคาโดยคำพูดมันไม่มีเนื้อหาสาระ

แต่ถ้าเป็นธรรมดานะ คนธรรมคาที่ไม่ธรรมคานี้สำคัญที่สุดเลย ไอ้คนที่มีความภาคภูมิใจแต่เรื่องเครื่องยศศักดิ์ไถ เรื่องศักยภาพ เรื่องโลกๆ สมมุติทั้งนั้น ไอ้คนธรรมคาที่ไม่ธรรมคา มันไม่มีแรงขับของกิเลสใจ สิ่งที่มีมันธรรมคาอย่างนี้ เวลาเราพูดถึงประเพณีปฏิบัติขึ้นมาเห็นใหม่ นี่มันผ่านอย่างนี้มา พอผ่านอย่างนี้มา จิตเรามีความสงบเข้ามาเห็นใหม่ จิตใจมันจะเข้มแข็ง ถ้าจิตใจแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง ใจมันอ่อนแอ เพราะใจอ่อนแอ การปฏิบัติของเราเลย เป็นเด็กเล่นขายของกัน เด็กเล่นขายของ สักแต่ว่าปฏิบัติกิริยาเฉยๆ เท่านั้น เหมือนเด็กๆ เลย คุณติ สมมุติเลยในประเทศไทย ประชากรทั้งหมดมีอายุแค่ ๘ ขวบ แล้วให้บริหารกันเอง ดูประเทศไทยจะไปรอดไหม มันก็เป็นประเทศไร้เดียงสาใจ มันน่ารัก โอ้โฮ เด็ก ๘-๘ ขวบ เป็นนายกนะ บริหารกันนะ ในสังคมปฏิบัติเราเดี๋ยวนี้เป็นอย่างนี้ จิตใจอ่อนแอ พอจิตใจอ่อนแอ จิตใจไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ พอเจอสิ่งใดก็จะโดนเขาชักนำโดยง่าย

ถ้าจิตใจอ่อนแอ บริหารโดยเด็ก สังคมจะอยู่ไม่ได้ สังคมอยู่ไม่ได้เพราะอะไร เพราะการบริหารจัดการของเรา มันเข้าไปกระแสโลก อยู่ไม่ได้หรอก โลกมีการแข่งขัน โลกเขามีการแข่งขันนะ โลกเขามีผลประโยชน์นะ การธุรกิจการค้า อะไรต่างๆ เขามีการแข่งขันหมด เขามีแข่งขัน เขามีตั้งแต่นับได้ ไต่ไต่ เห็นใหม่ ตั้งแต่เรื่องปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างกาทูต ความสัมพันธ์ระหว่างกาทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างราชการลับ ความสัมพันธ์ของข้อมูล มันลึกลับซับซ้อนไปหมดหรอก แต่เด็กไม่ไร้เดียงสาใจ เวลาเราปฏิบัติไป จิตเรากล้ามันไร้เดียงสามันอ่อนแอ เหมือนเด็กๆ เลยพอเจอเข้าไป

แล้วสังคมปฏิบัติเดี๋ยวนี้เป็นอย่างนี้ เดี่ยวนี้เป็นอย่างนี้จริงๆ ปฏิบัติกันเอากริยากันมา ไปไหนไปปฏิบัติมา ไปวัดมา โอ้โฮ เป็นคนดี ไปวัดมา จริงๆ พูดอย่างนี้ไม่ใช่ดูถูกเหยียดหยามนะ บอกว่าเวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ ท่านต้องการให้เราพัฒนา ต้องการให้เราประพฤติปฏิบัติกัน แล้วเวลาปฏิบัติทำไมไปดูถูกเขาว่าทำไมปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องเล็กๆ คือเอาไม่จริงกันใจ คือทำ สักแต่ว่าทำ ทำกันเป็นกริยาเท่านั้น

แต่ถ้าทำตามความเป็นจริงขึ้นมา เพราะอะไร เพราะถ้าทำความเป็นจริง คุณิเราทำ
ธุรกิจกัน เราทำหน้าที่การทำงานกัน เราต้องตั้งใจใหม่ เวลาเขาปฏิบัติกันเขาเอาจริงเอาจัง
ขึ้นมา เวลาเอาจริงขึ้นมา บอก โอ้โฮ มันลำบาก เพราะมันลำบาก มันทำอะไรมันทุกข์ยาก
ไปหมดเลย ด้วยความอ่อนแอเห็นใหม่ จิตใจผู้นำก็อ่อนแอ จิตใจสังคมก็อ่อนแอ พอ
อ่อนแอ ถ้ามันลำบากใช่ไหม โอ้ สบายๆ เลยนะ โอ้เข้ามา โอ้อย่างดีเลยนะ บริการเลย
เดี๋ยวนี้สปามันทำหมดเลยนะ ไปปฏิบัติก็เท่ากับไปสปาในวัดนั่นนะ วัดเขาประกอบประ
พจน์ให้เป็นอย่างดี แล้วอย่างนี้เป็นปฏิบัติหรือเป็นการพอกพูนกิเลส

นี่สังคมมันเป็นอย่างนี้ ถ้าจิตใจมันอ่อนแอ มันอ่อนแอตั้งแต่หัวหน้า อ่อนแอมา
ทั้งหมดเลย ถ้าอ่อนแอ เห็นใหม่ แต่ครูบาอาจารย์เราปฏิบัติเนะมันต้องลงทุนลงแรง ต้อง
ทำจริง คุณิเราทำไว้ทำไม สปากคนทำธุรกิจ เห็นใหม่ เขาลงทุนลงแรง เขาต้องวางแผน
ของเขา การบริการของเขาจะแตกต่างจากสังคมอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ผู้ที่ประพฤ
ติปฏิบัติเพื่อที่จะเอาชนะใจตัวเอง โครงการที่จะลงทุนลงแรง โครงการที่เราจะทำเราจะทำ
ของเรา มันจะวางแผนอย่างไร ผู้ที่ทำเจ้าของโครงการนั้นเขาได้ผลประโยชน์นั้นใช่ไหม

หัวใจเราก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจเรากลับมาที่ พุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือ ปัญญา
อบรมสมาธิ ถ้าจิตใจมันแข็งแรงขึ้นมาเนะ มันจะเห็นความต่างใจ เด็กทั้งหมดปกครอง
ประเทศไทยอยู่กับผู้ใหญ่ปกครองเพื่อพิสูจน์กัน ผู้ใหญ่กับเด็กใครจะพัฒนาประเทศไป
ได้เร็วกว่ากัน จิตใจของเราถ้ามันมี พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนจิตมันสงบเข้ามา จิตมีหลักมี
เกณฑ์ของเราเข้ามา พอมีหลักมีเกณฑ์เข้ามา

เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญา มันจะทะลุทะลวงกิเลส ปัญญาจะทะลุทะลวง
ความรู้สึกของเราเนะ มันแตกต่างกับความเป็นไปของเด็ก เพราะความเป็นไปของเด็ก มัน
เป็นการไร้เดียงสา มันเป็นสังคมของเด็ก เป็นสังคมที่โลกเขายกเว้น กฎหมายยังยกเว้น
เด็กเลย เด็กทำความผิดนี้กฎหมายยกเว้น เห็นไหม นี่เพราะอะไร เพราะเด็กมันเป็นความ
ไร้เดียงสา คือธรรมชาติของเขาสูงส่งได้แค่นี้ พิสูจน์แล้วจะทำไมได้แบบนี้ เหมือนหมา
เลย อายุของหมา หมา มีความฉลาดเท่าเด็กอายุ ๘ ขวบ มันเป็นสังคมของหมา เวลาหมา
ทำความผิด อ้อ นี่ก็ธรรมชาติของหมา

นี่ก็เหมือนกัน สังคมเขายอมกัน สังคมยอมรับกันเพราะว่าเด็กมันมีวุฒิภาวะได้
ขนาดนี้ แต่เวลาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา สังคมไม่ยอมรับแล้ว สังคมบอกว่าต้องมีวุฒิภาวะ ต้อง

มีความรับผิดชอบ ผิดกฎหมายต้องว่าตามกฎหมาย ผิดกฎว่าไปตามกฎหมาย ตามกฎหมายเพราะอะไร เพราะว่าเป็นผู้ใหญ่มีความสำนึก มีวุฒิภาวะที่รู้ผิดชอบชั่วดีได้ พอโตขึ้นมาเห็นไหม ถ้าโตขึ้นมา มันจะรู้เห็นว่สิ่งที่ทำขึ้นมา ถ้าใจอ่อนแอมันเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้นคำว่า พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ คำว่า ปัญญาอบรมสมาธิ หรือพุทฺโธ มีคุณค่ามาก มีคุณค่าเพราะทำให้จิตใจเข้มแข็ง ถ้าจิตใจเข้มแข็ง ปัญญามันเกิดนะ เพราะสัมมาสมาธิเป็นฐานโดยธรรมชาติเลย ถ้าธรรมชาติมันเป็นฐานอยู่แล้วเป็นธรรมชาตินะ ถ้ามีสัมมาสมาธินะ ถ้ามันเกิดปัญญา มันจะเกิดวิปัสสนาญาณ คำว่าวิปัสสนาณะ สติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ไม้กั้นไปไม้กั้นมา สติปัฏฐาน ๔ มันเป็นทฤษฎี เหมือนธรรมะเด็กๆ ใจ

พอเด็กๆ มันทำขึ้นมาเห็นไหม คุณ เวลาเรามีเงินมีทองขึ้นมา เด็กมันมานับให้เรา มากกว่าเราอีก มันสมมุติมันทำธุรกิจเล่นกันขายของ เงินเป็นถุงๆ แล้วเงินมันใช้ได้ไหม นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่ามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่เป็นความจริงถ้าผู้ใหญ่เขาทำขึ้นมา มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เพราะจิตมันมีสัมมาสมาธินะ ถ้าใจแข็งแรง ใจแข็งแรงเวลาปัญญามันเกิด มันจะเกิดวิปัสสนาโดยข้อเท็จจริง

แต่ความเป็นจริง สติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ของเด็กนี้ มันเป็นการเล่น มันเป็นการเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่ ถ้าไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน อะไรต่างๆ นี่ สิ่งนี้้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำได้จริงใช่ไหม เหมือนเราทำได้จริง คุณ เดี๋ยวนี้้นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จเห็นไหม เขาจะเขียนประวัติของเขา ให้คนศึกษาประวัติของเขาทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราก็ไปศึกษาประวัติของเขาใจ เวลาปฏิบัติธรรมก็ศึกษาประวัติของพระพุทธเจ้าใจ ศึกษาทฤษฎีนั้นมา พอทฤษฎีนั้นไม่มา โอ้โฮ กาย เวทนา จิต ธรรมนะ สติปัฏฐาน ๔ นะ พุทฺโธ พุทฺโธ นี่มันเป็นสมณะ มันไม่มีประโยชน์ สติปัฏฐาน ๔ มันใช้ปัญญานะ เราไม่ใช้ปัญญากัน ธรรมะเด็กๆ เด็กๆ ไปเล่นขายของ มันไม่มีพื้นฐานมันไม่เป็นจริงขึ้นมาหรอก เป็นสังคมเด็ก ประเทศไทยปกครองด้วยเด็ก ผู้ปฏิบัติปกครองด้วยเด็กๆ ทำกันด้วยเด็กๆ ใจ แล้วก็มีความสุขใจ เดี๋ยวนี้สบายทุกคนสบายหมดนะ สบายโดยความไม่รับผิดชอบใจ ถามความสบายจริงๆ แล้วมันสบายจริงหรือเปล่า มันจะสบาย

อย่างไรก็แล้วแต่ มันมีจิตใต้สำนึกนะ มันมีความรับรู้รู้ว่าเรามีอะไรอยู่ในหัวใจ เรามีเหมือนกับขยะหรือว่าความผิดพลาด เราซุกไว้ในหัวใจของเรา มันมีของมัน พุดกันด้วยความซื่อสัตย์สิ พุดกันด้วยความเป็นจริงสิ

นี่พอเป็นจริงบอกสบายๆ สบายๆ นี่เป็นมารยาทสังคมไง เห็นไหม สังคมที่อ่อนแอ จิตใจที่อ่อนแอ เป็นกันอย่างนั้น เป็นการปฏิบัติด้วยความอ่อนแออย่างนั้น ฉะนั้น ถ้าเราจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ให้ทำความจริงขึ้นมา เราต้องมีสติ เราต้องกำหนด พุทโธ พุทโธ พุทโธ แล้วพอพุทโธเข้าไปนะ เพราะมันมีหลายคนมาถามปัญหานี้มาก ปฏิบัติแล้วนะ พิจารณาไปแล้วมันปล่อยวาง หลวงพ่อมันจะได้มันจะเสียวอยู่อย่างนั้น

เราบอกพุทโธสิ พุทโธเข้าไป เดียวนี้จะใช้ปัญญามาขนาดนี้แล้ว จะกลับไปพุทโธ เดียวนี้เป็นผู้ใหญ่แล้วไม่พยายามกลับไปเป็นเด็ก ทุกคนเป็นผู้ใหญ่หมดแล้วกลับไปเป็นเด็กอายุเขาตายห่า จะไปเล่นเป็นเด็กๆ ได้ยังไง เดียวนี้เป็นผู้ใหญ่แล้ว นี่ความคิดของสังคม แต่ความคิดของเราละ เด็กมันกินอาหารอะไร เด็กมันก็กินข้าวปลาอาหารเหมือนเรา ผู้ใหญ่กินอะไร ผู้ใหญ่ก็กินข้าวปลาอาหารเหมือนกัน

จิตถ้ามันกำหนดพุทโธ พุทโธ มีคำบริกรรมมันมีพุทธานุสติ มันมีสติ มีปัญญา การควบคุมของมัน พอควบคุมของมันนะเหมือนนักกีฬา นักกีฬามีการหมั่นฝึกซ้อมมีความฟิตในร่างกายอยู่ตลอดเวลา นี่ จะเรียกแข่งขันเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ถ้านักกีฬาปล่อยเนื้อปล่อยตัวนะ อ้วนฉุจนพุงพลุ้ยเลย นักกีฬาคนนี้จะไปแข่งกับใคร เป็นผู้ใหญ่หรือเป็นเด็กก็แล้วแต่ ถ้าเขาฟิตในร่างกายของเขา ร่างกายของเขาจะฟิตตลอดเวลา การที่เขาดูแลร่างกายของเขา เขาจะออกกำลังกายของเขา

ไอ้หัวใจของเราถ้ามันจะแข็งแรงมันต้องพุทโธ พุทโธ พุทโธ มันทำให้ใจแข็งแรง ปัญญาอบรมสมาธินี้รักษาใจไว้ ถ้าใจมันแข็งแรงขึ้นมา เราจะพุทโธ พุทโธ ให้ใจมันแข็งแรงขึ้นมา อู๊ อู๊ นักกีฬาเห็นไหม นักกีฬาที่มันแข็งแรง เห็นเขาแข่งขันสิมันทำความผิดพลาด ทำไมไม่ให้ฉันทำๆ ฉันทำได้ดีกว่านั้น นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตเราแข็งแรงขึ้นมา เราเห็นการกระทำที่เขาหลอกกัน เห็นไหม สังคมเด็กๆ การภาวนาแบบจิตใจที่อ่อนแอ เรารู้เราเห็นเลย แล้วมันสังเวช มันปลงธรรมสังเวช

ว่าสังคมไทยสังคมชาวพุทธมันเป็นไปได้แค่นี้หรือ แล้วมันไม่ได้เป็นไปแค่นี้โดยธรรมชาติ มันเป็นไปแค่นี้และจำนวนมากด้วย จำนวนมากเพราะอะไร จำนวนมาก เพราะว่า ขนโคกับเขาโค สังเกตได้ไหม สังคมไทยหรือสังคมโลก ผู้ที่ประสบความสำเร็จมีกี่คน ผู้ที่บริหารจัดการ เป็นรัฐบุรุษ เป็นได้สักกี่คน มันมีไหมสังคมในโลกนี้ แต่ถ้าพูดถึงศาสนา พูดถึงรากหญ้ามีเยอะแยะไปหมดเลย ในเมื่อสังคมเป็นอย่างนั้น

การปฏิบัติเป็นอย่างนั้น เราเห็นแล้ว เราลดสังเวชไหม เราลดสังเวชนะ ที่นี้ย้อนกลับมา เราจะพัฒนาของเรา เราจะทำให้จิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมา เราอย่าไปฟังใคร กระแสสังคม เห็นไหม สิ่งที่เป็นสติปัญญา ๔ ได้ใช้ปัญญา ได้ใช้ปัญญาในทางพุทธศาสนา สังคมอ่อนแอ จิตใจอ่อนแอ ความอ่อนแอของใจ ใจตัวเองไม่รู้ตัวเองอ่อนแอ แต่ครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม เข้มแข็งขึ้นมาเหมือนรัฐบุรุษ มีกี่คนในโลกนี้ รัฐบุรุษมีกี่คน ที่โลกนี้ที่ยอมรับนะ

แล้วรัฐบุรุษในมุมมองของเขา เป็นรัฐบุรุษหรือเป็นอาชญากร เป็นอาชญากรคือรวมประเทศรวมชาติต่างๆ รัฐบุรุษหรือเป็นอาชญากร ในมุมมองของผู้ที่เสียผลประโยชน์เขาก็มองว่าเป็นอาชญากร ในมุมมองของชาติตัวเองเขาก็ว่าเป็นรัฐบุรุษ แต่นี่มันเป็นเรื่องของโลกที่มันเป็นการสร้างเวรสร้างกรรม แต่ถ้าเป็นเรื่องของหัวใจนะ นี่ก็ดูมานะ ก็ลดต้นหาความทะยานอยากของเรานะถ้ามีสติปัญญาของเรา มันจะเป็นรัฐบุรุษหรือเป็นอาชญากรล่ะ เพราะเราทำของเราเองใช่ไหม เพราะมันเป็นกิเลสใช่ไหม

การฆ่าที่ประเสริฐที่สุดคือการฆ่ากิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องมาก การฆ่าทุกอย่างผิดกฎหมายหมดนะ แล้วการฆ่ากิเลสจะฆ่าอย่างนั้นไหม สิ่งที่ทำๆ กันอยู่นั้นเป็นการโอ้อวดปฏิบัติ เป็นกระแสสังคมให้เขายอมรับกัน เราจะบอกว่าเพราะในปัจจุบันนี้มีแต่จิตใจที่อ่อนแอ พอจิตใจของคนอ่อนแอ มันไม่มีหลักมีเกณฑ์ พอไม่มีหลักมีเกณฑ์ การกระทำอย่างนั้น มันเข้าไปเหมือนกับเอาหัวไปชนฝาไว้

ถ้าพูดโดยคนที่มีความอดทน คนที่สร้างบุญกุศลมา มันรู้ตัวเองว่ามันอึดอัดขัดข้อง ไข้ มันสบายกว่าความเป็นไปของปุถุชน มันสบายกว่าตอนที่เราจะมาประพฤติปฏิบัติ ตอนที่เรามาประพฤติปฏิบัติเราเหมือนกับคนดิๆ เหมือนกับคนอยู่ในกองไฟ ไฟมันเผาใจอยู่ตลอดเวลา พอเรามาประพฤติปฏิบัติเราดับไฟได้บ้าง เราถอนเชื้อได้บ้าง มันก็มีความเย็นสบายขึ้น ความร้อนมันผ่อนคลายลง ความร้อนในหัวใจนี้มัน

ผ่อนคลายลง แต่ถ้าคนมีสติปัญญา คนที่มีสติปัญญา แล้วมีอำนาจวาสนา มันรู้ว่าไฟที่มันผ่อนคลายลงด้วยเราเดิมเชื่อไฟเรายังเชื่อไฟออก แต่ไฟมันยังคุกรุ่นอยู่ในหัวใจ

แต่ถ้าจิตใจมันอ่อนแอ เวลามันเผาใจ เราโดนมันเผาใจอยู่ นี่เราก็คงนี่เป็นความทุกข์สิ่งนี้เป็นความเร่าร้อน เวลาเราชักสิ่งที่เป็นเชื่อไฟ อะไรต่างๆ ออกไปบ้าง มีความร่มเย็นเป็นสุข มันคิดว่านี่เป็นธรรมนะ นี่ก็เป็นความอ่อนแอ อ่อนแอเพราะอะไร อ่อนแอเพราะไม่ลุ่มคิด อ่อนแอเพราะไม่มีปัญญาว่าเห็นอะไรผิดเห็นอะไรถูกใจ แต่ถ้าคนเข้มแข็ง พอมันเห็นผิดเห็นถูกขึ้นมา พยายามต่อสู้อยู่ แต่ถ้าไปไม่ได้ก็กลับมาพุทโธ พุทโธ ใจ กลับมาพุทโธ พุทโธนี้

แต่ก่อนบอกทำพุทโธแล้วจะเสียเวลา เพราะว่าคนเรานี้ เราทำผลงานแล้ว ผลงานถ้ามันจะได้เสียขึ้นมา เราก็มุมนะจะทำให้มันจบใจ เรามุมนะแต่มุมนะด้วยความเหนื่อยล้า ยิ่งทำแล้วมันยิ่งคลาดเคลื่อน แต่ถ้าเราวางงานนี้ไว้ก่อน งานนี้เรายังไม่จบ เราวางไว้ก่อนนะ แล้วเรากลับไปฟื้นตัวเราเอง แล้วเรากลับมาทำ งานมันจะทะลุผ่านไปๆ งานมันจะประสบผลสำเร็จ ผ่านเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไปเลย นี่ใจเราจะใช้ปัญญาขึ้นมาแล้ว เราชักพินชักไฟออกจากกองไฟแล้ว มันมีความร่มเย็นแล้ว แต่มันยังมีอะไรในใจอยู่เห็นไหม

ถ้าคนมีอำนาจวาสนามันจะเห็นความแตกต่าง มันจะกลับมาพุทโธ พุทโธ พุทโธ ถ้ากลับมาได้นะ แล้วพอกกลับมาได้ พอมันมีกำลังขึ้นมาแล้วใช้ปัญญาออกไปเป็นวิปัสสนา กำลังที่เป็นวิปัสสนามันต้องมีสัมมาสมาธิ เห็นความทะลุ ความทะลุหมายถึงว่าการยึดอยู่การขัดข้องใจอยู่ เหมือนกับว่านี่มันก็ปล่อยนะ เห็นไหม มันก็สบายๆ นี่ แต่มันมีอะไรอยู่ มันมีอะไรขัดข้องอยู่ เอ๊ะ มันมีอะไรขัดข้องอยู่พอจิตมันสงบเข้ามา ใจขัดข้องมันเห็น มันจับต้องได้ แล้วมันแก้ไขได้ พอมันแก้ไขได้มันก็รู้แล้วใช้ใหม่ว่ามันมาได้ เพราะอะไร มาได้เพราะคำว่า พุทโธ มาได้เพราะเราคำว่าพุทโธ เราต้องกลับมาที่พุทโธ คำว่าพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ฉะนั้น พุทโธ นี่มันทำให้ใจเข้มแข็ง

ใจของคนอ่อนแอ การปฏิบัติก็ลุ่มๆ ดอนๆ ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น ทั้งๆ ที่ปฏิบัติอยู่เพราะเป็นความประมาท เพราะเป็นทวิภูมิมานะของใจ ทวิภูมิมานะของใจ ทุกคนต้องเข้าข้างตัวเอง โอ้โก้ของตัวเองมองธรรมะ ผ่านแว่นโอ้โก้ ด้วยตัวตนด้วยความรู้สึกของ

ตัว แล้วก็คิดว่าคนอื่นหลอกเราไม่ได้ เราต้องรู้ของเราคนเดียว เราเข้าใจ มันมองตรงนั้น มันวางไม่ได้ ใครบอกก็วางไม่ได้ เพราะถ้าใครบอก มันจะเทียบเข้ามาเหมือนเรานะ

เพราะมันมีจินตนาการอย่างไรใช้ไหม อาจารย์บอกก็เหมือนเราเลย อันเดียวกัน อันเดียวกัน อันเดียวกัน อยู่อย่างนั้น แต่ถ้าพอเราพิสูจน์อย่างที่ว่า ถ้าเราทิ้งแล้ว เรากลับมาพุทโธให้จริงให้จังนะ พุทโธ พุทโธ เพราะเราพุทโธเข้ามา เราทำความสงบเข้ามา เราถึงชักฟืนชักไฟออกมา เป็นบางช่วงบางตอน ที่เราชักฟืนชักไฟออกจากใจเรานี้ ก็เพราะคำบริกรรมเพราะการใช้ปัญญาอบรมสมาธินี้แหละ เพียงแต่ว่าโดยพื้นฐานใช้ไหม

ถ้าวิปัสสนาญาณ มันจะแกกเกส สติปัญญา ๔ การใช้ปัญญา เราก็คิดว่าเราใช้ปัญญาแล้วมันเป็นก้าวที่ ๒ แล้ว เหมือนกับเรากินอาหารเสร็จแล้ว เราก็จะกินของหวาน พอกินของหวานเสร็จแล้ว เราก็ดื่มน้ำเราก็จบ นี่เรากินอาหารเสร็จแล้วเราจะไปกินของหวาน นี่พอกินอาหารเสร็จแล้ว มันเสร็จไหมละ เราไปแบ่งขั้นตอนกันเอง แต่บางคนกินของหวานก่อนก็ได้ เรากินของหวานก่อน แล้วกินอาหารทีหลัง แล้วดื่มน้ำทีหลังก็ได้ มันกลับไปกลับมาเพราะอะไร เพราะกิเลสมันรู้ตัวอยู่แล้ว กิเลสมันคิดว่าเราจะต่อสู้กับมันอยู่แล้ว เราตั้งทำอยู่แล้ว เห็นไหม มันก็สร้างภาพขึ้นมา ถ้าเราทำสิ่งใดก็แล้วแต่มันก็ต้องเป็นประสบการณ์ของเรา

ถ้าเรากลับมาพุทโธ พุทโธ เห็นไหม เพราะสิ่งที่เราได้มา เพราะเรามีพุทโธของเรา เรามีปัญญาอบรมสมาธิของเรา ปัญญาถึงได้เกิดอย่างนี้ มันได้ชักฟืนชักไฟเราออก ถ้าจิตใจอย่างนี้แล้วกลับมาพุทโธต่อ ทำไปติดต่อกันไป พุทโธต่อ ใช้ปัญญาต่อ พุทโธสำคัญมาก พุทโธสำคัญมาก พุทโธนี้ทำให้เราทะลุทะลวงไปได้ ถ้าไม่พุทโธเหมือนรถขับไปกลางทาง น้ำมันหมดแล้วก็จอดรออยู่อย่างนั้น พุทโธก็ไปเติมน้ำมันมันไง ถ้าน้ำมันไปหมดกลางทาง น้ำมันไปหมดอะไรต่างๆ เอ็งจะไปต่อกันได้อย่างไร

ทำชักฟืนชักไฟอยู่พักหนึ่งจิตใจดีขึ้นอยู่พักหนึ่ง สบายๆ สบายๆ รถมันก็ไปคาอยู่บนยอดเขา ถอยหลังก็ไม่ได้นะ ไปข้างหน้าก็ไม่ได้นะ ถอยหลังรถไม่มีน้ำมัน รถติดเครื่องไม่ได้ รถมันลงเหวแน่นอน ไปข้างหน้ายังเอาไม่อยู่นี้ตกเหวไปเลย แต่กลับมาพุทโธ พุทโธ เห็นไหม พอมีน้ำมันเครื่องยนต์พร้อมทุกอย่าง เห็นไหม จะถอยหลังก็ได้ จะไปข้างหน้าเครื่องยนต์เราคิดแล้วใช้ไหม จะใช้เบรก็ได้ ใช้เครื่อง ใช้ตัวช่วย ประคับประคองอย่างไรก็ได้

นี่ก็เหมือนกัน จะบอกให้พุทโธอย่างเดียว ถ้าจิตใจเข้มแข็ง จิตใจแข็งแรง เราจะทำของเราได้ ถ้าจิตใจของเราอ่อนแอ ความอ่อนแอของใจ เห็นไหม ความอ่อนแอของใจ แล้วกิเลสมันครอบงำอีกชั้นหนึ่ง จิตใจก็อ่อนแออยู่แล้ว พอกิเลสครอบงำเข้าไปมีคิดแปลด้านเลย หันรีหันขวางนะ อันนี้คืออย่างหนึ่ง มันมีครูบาอาจารย์ของเราไง ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านผ่านแล้ว ท่านเคยขับรถมาหมดแล้ว คนขับรถมามันต้องมีสักวันหนึ่ง เห็นไหม รถต้องเสีย รถต้องเสื่อมสภาพ

ทุกอย่างมันต้องมีการบำรุงรักษา คนที่ขับรถมา คนที่ใช้งานมาตลอดชีวิต การบำรุงรักษา การดูแลรถของเขา เขาเข้าใจได้ แต่เรามันมือใหม่หัดขับ มาถึงก็ไม่รู้เรื่องสิ่งใดเลย แล้วมือใหม่หัดขับ รถของเราก็กังๆ ใหม่ๆ นี่แหละ แต่พวกพละงานมันหมดได้ พละงานเราต้องดูแลตลอดเวลา การดูแล อย่างไม่อย่างต่างๆ การดูแลรักษาเห็นใหม่ ฉะนั้นพุทโธ มันดูแลรักษาใจ ปัญญาอบรมสมาธินี้ดูแลรักษาใจ

จะเน้นย้ำว่าสมณีนี้นี้มีคุณค่ามาก สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน แต่คำว่าสมถกรรมฐานเป็นพื้นฐานทำให้จิตใจเข้มแข็ง จิตใจแข็งแรงขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับใจของเรา แล้วถ้าจิตใจแข็งแรงขึ้นมาเวลาเกิดปัญญา เห็นไหม ปัญญาที่เกิดจากพื้นฐานที่เกิดจากใจที่ดีแล้ว มันจะทะลุทะลวงเป็นวิปัสสนาญาณ เป็นการชำระกิเลส แต่ปัญญาที่ไม่มีพื้นฐาน ไม่มีสัมมาสมาธิ เป็นปัญญาโลก ปัญญาโลกคือมันเกิดบนภวาสวะคือมันเกิดบนจิต จิตนี้มีอวิชชา จิตนี้มีกิเลส เพราะสิ่งที่เกิดจากกิเลส เกิดจากอวิชชา มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ เห็นไหม มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ มันไม่ใช่ปัญญาเกิดบนสมาธิ

ปัญญาเกิดบนสมาธิ เห็นไหม จิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ น้ำสะอาด วัตถุต่างๆ ที่สะอาด ที่เป็นสัมมา ที่ควรแก่การงาน มันใช้ประโยชน์ได้ทุกๆ อย่างเลย ถ้าจิตใจที่มันไม่สะอาด เห็นไหม น้ำสกปรก น้ำโสโครกต่างๆ เราจะเอามาใช้ประโยชน์สิ่งใดได้ เอาไปทำปุ๋ยนะต้นไม้มันยังตายเลย นี่ก็เหมือนกัน จิตใจความคิด ความคิดที่เกิดจากภวาสวะเกิดจากภพ เกิดจากโลก มันเกิดจากกิเลสตัณหาทะยานอยาก ความคิดเรานี้ที่ศึกษาธรรมะกันอยู่นี้

ฉะนั้น พุทโธ พุทโธ นี่สำคัญตรงนี้ ๑. ทำให้รากฐานนี้สะอาดบริสุทธิ์ สะอาดบริสุทธิ์แบบโลกนะ สะอาดบริสุทธิ์แบบสัมมา ความพร้อม ความดี ความงาม สะอาด

บริสุทธิ์อย่างนี้ แต่ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิมันเป็นความเห็นของตัวทั้งหมด ทั้งๆ ที่เป็นสมาธิ เป็นมิจายังได้เลย นี่เพราะมีศีลมาประกอบใช้ไหม

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นสมณะ มันเป็นพื้นฐานและสำคัญมาก สำคัญในการปฏิบัติ แต่พระพุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา เราก็คิดว่าเราใช้ปัญญากันไปเลย แต่เป็นปัญญาบนฐานที่สกปรก พอปัญญามีฐานที่สกปรกมันก็ย้อนกลับมาเหมือนกับเด็กอ่อน สังคม กระแสสังคม สังคมอ่อนแอ สังคมเด็กๆ สังคมที่เอาตัวเองไปไม่รอด แต่ถ้าสังคมเป็นผู้ใหญ่สังคมที่ดีนะ มีครูบาอาจารย์คอยแนะนำ สังคมที่ดีแล้วใครเป็นคนที่ดีล่ะ

กว่าเด็กจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา พัฒนาขึ้นมา ใช้พลังงานมานี้ใช้มาทั้งชีวิตนี้มันเสียเวลา แล้วเวลาของเราทุกคนมีเป้าหมายว่าชีวิตนี้เราจะประสบความสำเร็จอย่างไร เราต้องการเป้าหมายชีวิตอย่างไร แล้วก็ตั้งเป้าหมายกัน นี่ก็เหมือนกัน จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ ใช้ไหม แต่ในธรรมะนะ สามเณร ๙ ขวบ เป็นพระอรหันต์ ผู้เฒ่าบวชมาแล้วประพบัติปฏิบัติก็เป็นพระอรหันต์ คำว่าเป็นพระอรหันต์มันสิ้นสุดของกิเลสแล้วมันเท่ากันเห็นไหม

เป้าหมายของชีวิตคือการชำระล้าง มันชำระล้างตลอดเวลา ทุกตำแหน่ง ทุกหน้าที่ ไม่ใช่ว่าถึงเป้าหมายแล้วถึงจะชำระล้างได้ เด็ก ๙ ขวบเป็นพระอรหันต์ได้ ๑๐ ขวบ ๒๐ ขวบ ๑๐๐ ขวบ ๑,๐๐๐ ขวบ เป็นพระอรหันต์ได้ จะเป็นพระอรหันต์ตอนไหนเห็นไหม แต่เป้าหมายชีวิตในการปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติที่ไม่เหมือนเป้าหมายทางโลก เป้าหมายทางโลก ตั้งเป้าหมายไว้เลยนะ ชาตินี้จะมีตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างนั้น ใครเกษียณแล้วจะไปเที่ยวรอบโลก โลกตัวเองมันไม่เที่ยว โลกของใจมันไม่รู้จัก นี่ถ้ารู้จักอย่างนี้ เห็นไหม เพราะเราไปตั้งเป้าหมายกันไว้อย่างนั้น พอเราตั้งไปอย่างนั้นปั๊บ คำว่าตั้งเป้าหมายอย่างนั้น นี่คือการนิสสัยใจ นี่คือการสำนึก คือสัญญาญาณของสมอง สัญญาญาณของจิตมันคิดได้แค่นี้ ธรรมะมันพ้นออกไปจากความคิดอย่างนี้ จิตใจเข้มแข็งจิตใจแข็งแรง พ้นออกไปจากความคิดอย่างนี้ ไปเที่ยวในโลก จะเที่ยวรอบโลกตอนนี้เขาไม่เที่ยวกันแล้ว เขาจะไปเที่ยวดวงจันทร์กัน

พอเที่ยวดวงจันทร์กันต่อไปเขาจะไปเที่ยวดวงพระอาทิตย์กัน เดียวไปเที่ยวดวงอาทิตย์กันแล้วนะ เพราะอะไร เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันไม่มีวันพอหรอก

มึงจะไปเที่ยวที่ไหน จะไปเที่ยวอีก ๕ รอบโลกด้วย ถ้ามึงเอาใจมึงไม่ได้ละ แต่ถ้ามึงดูใจ
มึงจบแล้วมึงจะไปเที่ยวที่ไหน เนี่ย กามภพ รูปภพ อรูปภพนี้ ในวิภวภูตนี้ มันผ่านมามาก

จิตนี้มันรื้อค้น มันชำระล้างมันจนสะอาดหมด มันจะไปไหน ผลของวิภวภูตกับ
ผลของวิภวภูต มันพ้นออกไปจากโลก พ้นออกไปจากจักรวาล พ้นจากกามภพ รูปภพ
อรูปภพนี้ รูปภพ ๓ มันพ้นไปหมด ดึกว่าเป้าหมายอีก เราจะบอกว่าพอเราตั้งเป้าหมาย
ทางโลกคือวิทยาศาสตร์ คือโลก โลกทัศน์มันเป็นอย่างนั้น พอโลกทัศน์มันเป็นอย่างนั้น
มันเป็นเหมือนอุดมการณ์ มันเป็นวิสัยทัศน์ มันเป็นสิ่งที่เกิดจากจิต ไซ้ใหม่

พอเป้าหมายมันเป็นอย่างนี้ นโยบายมันเป็นอย่างนี้ ความคิดมันจะผิดหมดใจ
ความคิดจะเป็นโลกไปหมดเลย แต่ถ้าเราทำสมาธิสมาธิเข้ามา แต่ถ้าจิตใจแข็งแรงแล้วนี้
ตรงนี้มันจะไม่มีผิด ถ้าเรามีความคิดอย่างนี้ โดยความคิดเป็นโลกอย่างนี้ ความ
เป็นไปอย่างนี้ กระบวนการคิด กระบวนการของศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา
เป็นธรรม ธรรมที่เหนือโลกแต่ทำไมมันไปเอาเรื่องโลก เอาเรื่องวิทยาศาสตร์ เอาเรื่อง
ความรู้ของตัว ควบคุม ศีล สมาธิ ปัญญาให้อยู่ในขอบเขตอย่างนี้

นี่ใจ จิตใจอ่อนแอ อ่อนแออย่างนี้เห็นไหม แล้วถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา มันวาง
หมด เกิดขึ้นจากสังขาร เกิดขึ้นจากความเป็นจริง เป็นจริงอย่างไร เกิดขึ้นอย่างไร ความ
จริงอย่างไร แล้วสมประโยชน์ของตัวอย่างไร มันรู้เห็นเป็นไปหมดคนะ รู้เห็น เพราะว่า
มันมีคนมาถามปัญหาตรงนี้หลายคน แล้วเขามาตอบการบ้านใจว่า พอกลับมาพุทโธแล้ว
มันสุขยอด สุขยอด พอสุขยอดขึ้นมาแล้ว ปัญญามันเกิดขึ้น ต่อยอดขึ้นไป ดีขึ้นไป
พัฒนาขึ้นไป

เราถึงบอกอย่างนี้เห็นไหม เพราะเอ็ง ขนาดภาวนามานะ บอกให้กลับมาพุทโธนี้
เขาอดอดขัดข้องนะ แต่พอเขาจนตรอกแล้วไปทำ แล้วมาส่ง โอ้โฮ เพราะพุทโธนี้มันทำ
ให้ขยายไปได้ คือเหมือนเรานี้นะทำอะไรก็แล้วแต่ แล้วแบบว่าจนตรอก มันไปไม่รอด
แล้วไม่มีทางออกนะ พอกลับมาพุทโธ มันไปได้ใหม่ๆ กลับมาบอก โอ้โฮๆ ทั้งนั้นเลย
เห็นไหม ถ้าจิตใจอ่อนแอมันเป็นอย่างนั้น ถ้าจิตใจเข้มแข็งโดยความเป็นจริงมันเป็นอย่าง
นี้ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แล้วผู้ปฏิบัติจริงเห็นอย่างนี้ด้วย มันยังเป็นพยาน
กับตัวคนนั่นเอง นี่เพราะในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เอวัง